

KARTA Z BANGKOKU

NT. PROMOCJI ZDROWIA W ZGLOBALIZOWANYM ŚWIECIE

Wstęp

Zakres

Karta z Bangkoku definiuje działania, zobowiązania i deklaracje niezbędne do ukierunkowania się poprzez promocję zdrowia na czynniki determinujące zdrowie w zglobalizowanym świecie.

Cel

Karta z Bangkoku potwierdza, że polityki i partnerstwo służące wzmocnieniu społeczności, poprawie stanu zdrowia oraz równości w zdrowiu powinny być w centrum rozwoju krajowego i światowego.

Karta z Bangkoku stanowi dopełnienie i rozbudowanie wartości, zasady i działania strategiczne promocji zdrowia ustanowione w karcie Ottawskiej promocji Zdrowia oraz rekomendacje kolejnych światowych konferencji, które zostały potwierdzone przez państwa członkowskie na Światowych Zgromadzeniach Zdrowia.

Odbiorcy

Karta z Bangkoku adresowana jest do osób, grup i organizacji, które mają podstawowy wpływ na zdrowie, w tym do:

- rządów i polityków na wszystkich szczeblach
 - społeczeństwa obywatelskiego
 - sektora prywatnego
 - organizacji międzynarodowych oraz
 - społeczności związanej ze zdrowiem publicznym.
-

Promocja zdrowia

Organizacja Narodów Zjednoczonych uznaje, że osiągnięcie najlepszego z możliwych stanu zdrowia jest jednym z podstawowych praw każdej istoty ludzkiej, bez żadnej dyskryminacji.

Promocja zdrowia jest osadzona na tym zasadniczym prawie człowieka i proponuje pozytywną i całościową koncepcję zdrowia jako czynnika, który determinuje jakość życia oraz obejmuje psychiczny i duchowy dobrostan.

Promocja zdrowia jest procesem, który umożliwia ludziom zwiększenie możliwości radzenia sobie ze zdrowiem i czynnikami, które je warunkują, a poprzez to umożliwia poprawę stanu zdrowia. Jest podstawową funkcją zdrowia publicznego i przyczynia się do pracy nad ograniczaniem chorób zakaźnych i niezakaźnych oraz innych zagrożeń zdrowia.

Ukierunkowania na determinanty zdrowia

Zmiany otoczenia

Od czasu rozwoju Kart Ottawskiej na świecie nastąpiło wiele zmian, które mają wpływ na promocję zdrowia.

Najważniejsze czynniki

Do kluczowych czynników, które obecnie mają wpływ na zdrowie należą między innymi:

- zwiększające się nierówności w obrębie poszczególnych krajów i między nimi
 - nowi partnerzy w konsumpcji i komunikacji
 - komercjalizacja
 - globalne zmiany środowiska naturalnego oraz
 - urbanizacja
-

Kolejne wyzwania

Inne czynniki, które mają wpływ na zdrowie obejmują szybkie i częste niekorzystne zmiany społeczne, ekonomiczne i demograficzne. Wpływają one na warunki pracy, środowiska

	<p>nauczania, wzorce rodziny oraz kulturę i strukturę społeczną. Czynniki Re w różny sposób wpływają na kobiety i na mężczyzn. Zwiększyła się podatność dzieci i nasiliło wykluczenie społeczne osób marginalizowanych, niepełnosprawnych oraz rdzennych mieszkańców.</p>
Nowe możliwości	<p>Globalizacja otwiera nowe możliwości współpracy w celu poprawy zdrowia i zmniejszenia ponadnarodowych czynników ryzyka zdrowotnego. Możliwości te polegają między innymi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepszej informacji i technologii komunikacji oraz • lepszych mechanizmach globalnego kierowania i wymiany doświadczeń.
Spójność polityki	<p>W celu zarządzania zmianami wywołanymi procesem globalizacji niezbędna jest spójność polityk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na wszystkich szczeblach zarządzania • struktur ONZ oraz • innych organizacji, w tym sektora prywatnego. <p>Spójność ta spowoduje, że uzgodnienia międzynarodowe i traktaty, które mają wpływ na zdrowie będą bardziej otwarte, transparentne i odpowiedzialne.</p>
Poczyniony postęp	<p>W kwestii umiejscowienia zdrowia w centrum rozwoju, uczyniono pewien postęp, jak np. poprzez milenijne cele rozwoju. Ale dużo więcej pozostało do zrobienia. Podstawowe znaczenie w tym procesie ma aktywne uczestnictwo społeczeństwa obywatelskiego.</p>

Strategie promocji zdrowia w zglobalizowanym świecie

Skuteczna interwencja	<p>Postęp w kierunku zdrowszego świata wymaga zdecydowanego działania politycznego, szerokiego uczestnictwa oraz trwałego orędownictwa.</p> <p>Promocja zdrowia ma ustalony repertuar strategii o udowodnionej skuteczności, które powinny być w pełni wykorzystane.</p>
Wymagane działania	<p>W celu dalszego postępu we wdrażaniu tych strategii, wszystkie sektory i środowiska muszą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • być rzecznikiem zdrowia na bazie praw człowieka i solidarności • tworzyć możliwe do utrzymania polityki, działania oraz infrastrukturę potrzebne do ukierunkowania się na determinanty zdrowia • budować potencjał do rozwoju polityki, przywództwa, praktyki promocji zdrowia, przepływu wiedzy i badań oraz kompetencji zdrowotnych (<i>health literacy</i>)

Zobowiązanie do zdrowia dla wszystkich

Uzasadnienie

Sektor zdrowia odgrywa kluczową rolę przywódcy w tworzeniu polityk i partnerstwa dla promocji zdrowia. Aby uzyskać postęp w ukierunkowywaniu na czynniki determinujące zdrowie podstawowe znaczenie mają: zintegrowane podejście polityczne rządu i organizacji międzynarodowych, jak również zobowiązanie do pracy ze społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym oraz między siedliskami.

Podstawowe zobowiązania

Istnieją cztery kluczowe zobowiązania, aby działać w celu promowania zdrowia:

1. centrum światowego rozwoju
 2. podstawowa odpowiedzialność wszystkich rządów
 3. główny punkt zainteresowania społeczności i społeczeństwa obywatelskiego
 4. obowiązek dobrych praktyk korporacyjnych
-

1. Uczynić promowanie zdrowia centrum światowego rozwoju

Potrzebne są mocne postanowienia międzyrządowe, które służą zdrowiu i zwiększają zbiorowe bezpieczeństwo zdrowotne. Rząd i ciała międzynarodowe muszą współdziałać w celu zmniejszenia różnic w stanie zdrowia między bogatymi i biednymi. Niezbędne są skuteczne mechanizmy światowego gospodarowania zdrowiem w celu ukierunkowania pracy na wszystkie szkodliwe skutki:

- handlu
- produktów
- usług oraz
- strategii marketingowych.

Promocja zdrowia musi stać się integralną częścią polityki wewnętrznej i zagranicznej oraz stosunków międzynarodowych, włączając w to sytuacje wojen i konfliktów.

Wymaga to wysiłków, które promują dialog i współpracę między krajami i narodami, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym. Przedsięwzięcia te można budować na przykładzie istniejących traktatów takich jak *World Health Organization Framework Convention for Tobacco Control*.

2. Uczynić promowanie zdrowia podstawową odpowiedzialnością wszystkich rządów

Wszystkie rządy na wszystkich szczeblach muszą zająć się złym zdrowiem i nierównościami jak sprawą pilną, ponieważ zdrowie jest podstawowym czynnikiem determinującym rozwój społecznoekonomiczny i polityczny. Rządy lokalne, regionalne i krajowe muszą:

- nadać priorytet inwestycji w zdrowie, wewnątrz i na zewnątrz sektora zdrowia
- ustanowić trwałe finansowanie dla promocji zdrowia.

Aby było to możliwe, wszystkie szczeble rządowe powinny wyraźnie określić skutki zdrowotne polityk i legislacji, przy użyciu narzędzi takich jak szacowanie skutków zdrowotnych nastawione na równość (*equity-focused health impact assessment*).

3. Uczynić promowanie zdrowia głównym punktem zainteresowania społeczności i społeczeństwa obywatelskiego

Społeczność i społeczeństwo obywatelskie zwykle mają wiodącą rolę w inicjowaniu, kształtowaniu i podejmowaniu promocji zdrowia. Aby mogły działać, a ich praca była rozszerzana i stabilna, powinny mieć możliwość i prawo do działania oraz zasoby. W społecznościach mniej rozwiniętych, szczególne znaczenie ma wsparcie dla budowy potencjału.

Dobrze zorganizowane i uwłasnowolnione społeczności są bardzo skuteczne w rozstrzygnięciach dotyczących zdrowia. Umieją też spowodować, że rządy i sektor prywatny stają się odpowiedzialne za skutki zdrowotne wyznaczonych przez siebie polityk i podejmowanych praktyk.

Społeczność obywatelska ma potrzebę sprawdzania swojej siły na rynku produktów poprzez preferencje dawane towarom, usługom i przedsiębiorstwom, które stanowią ilustrację zespołowej społecznej odpowiedzialności.

Oddolne projekty społeczności, grupy społeczeństwa obywatelskiego i organizacje kobiece udowodniły swoją skuteczność w promocji zdrowia i dostarczają praktycznych wzorców do naśladowania przez innych.

Szczególny udział powinny mieć stowarzyszenia osób zawodowo związanych z medycyną i zdrowiem.

**4. Uczynić
promowanie
zdrowia
obowiązkiem
dobrych praktyk
korporacyjnych**

Sektor korporacyjny ma bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi oraz na determinanty zdrowia poprzez oddziaływanie na:

- środowiska lokalne
- kulturę narodową
- środowisko przyrodnicze
- dystrybucję dobrobytu.

Sektor prywatny, podobnie jak inni pracodawcy i sektor nieformalny, ponosi odpowiedzialność za zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz promowanie zdrowia i dobrego samopoczucia swoich pracowników, ich rodzin, a także w społeczności.

Sektor prywatny może się także przyczyniać do zmniejszania szerzej rozumianych – światowych zagrożeń, jak te związane ze zmianami środowiska naturalnego, poprzez przestrzeganie krajowych i międzynarodowych regulacji oraz uzgodnień, które promują i chronią zdrowie. Etyczne i odpowiedzialne praktyki biznesowe i uczciwy handel stanowią dowód na taki rodzaj praktyk w biznesie, które powinny być popierane przez konsumentów i społeczeństwo obywatelskie oraz przez bodźce i regulacje rządowe

Światowa deklaracja, aby tak się stało

**Wszyscy dla
zdrowia**

Podejmowanie tych zobowiązań wymaga lepszego wykorzystania sprawdzonych strategii, ale także zastosowania nowych punktów wyjścia i przedsięwzięć innowacyjnych.

Partnerstwo, koalicje, sieci i współpraca pokazują wspaniałe i godne nagrody sposoby łączenia ludzi i organizacji wokół wspólnych celów oraz wspólne przedsięwzięcia nastawione na poprawę zdrowia populacji.

Każdy sektor – międzyrządowy, rządowy, społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny ma do odegrania unikalną rolę i ponosi swoją odpowiedzialność.

**Zamknięcie luki
wdrożeniowej**

Od momentu przyjęcia kart Ottawskiej, na szczeblu krajowym i światowym podpisano znaczącą liczbę rezolucji, których celem było wspieranie promocji zdrowia. Nie zawsze jednak następowały po tym działania. Uczestnicy Konferencji w Bangkoku usilnie nawołują kraje członkowskie Światowej Organizacji Zdrowia do zamknięcia luki wdrożeniowej i zwrócenia się w kierunku polityk i partnerstwa w działaniu.

**Wezwanie do
działania**

Uczestnicy Konferencji żądają od Światowej Organizacji Zdrowia i jej krajów członkowskich, we współpracy z innymi, do przydzielenie zasobów na promocję zdrowia, zainicjowania planów działania i monitorowania wykonania za pomocą odpowiednich wskaźników i celów oraz regularnego składania raportów z postępów. Organizacja Narodów Zjednoczonych proszona jest o rozpatrzenie korzyści płynących z powstania Światowego Traktatu dla Zdrowia (*Global Traety for Health*)/

**Światowe
partnerstwo**

Karta z Bangkoku ponagla wszystkie zainteresowane strony do przyłączenia się do światowego partnerstwa w promowaniu zdrowia, do włączenia się do działania zarówno lokalnego jak i światowego.

**Zobowiązanie do
poprawy zdrowia**

My, uczestnicy 6 Światowej Konferencji Promocji Zdrowia w Bangkoku, Tajlandia, deklarujemy na przyszłość te działania i zobowiązujemy się do ulepszania zdrowia.

11 sierpnia 2005r.

Uwaga:

Karta ta zawiera zbiorowy punkt widzenia międzynarodowej grupy ekspertów, uczestników 6 Światowej Konferencji Promocji Zdrowia, Bangkok, Tajlandia, sierpień 2005, ale nie musi odzwierciedlać decyzji lub ustalonej polityki ŚOZ.

Tłumaczenie: Dorota Cianciara